

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Щодня по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові щодня
крім неділі і руских свят
з год. 6-їй пополудні.
Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 9
ул. Коперника. — Експедиція
місцева в Агенції Ляндесмюг
в пасажі і апартаментів.
Рукописи звертає, а лише
на попереднє застереження. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошення зви-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а у «Наді-
сланім» 20 кр. від стрічки. По-
дяки і приватні донесення по
15 кр. від стрічки.

Офіційний голос.

Віденська Reichswehr виявляє досить ясно ті погляди політичні, якими під теперішню хвилю переняті сфери правительственні. Орган сей каже в виданю з 29. грудня таке:

«Почали ся сесії соймові. Значіння їх для дальшого розвою політичного життя в Австрії годі заперечити. Центральний парламент спочиває в часті добровільно, в часті проти своєї волі. Правительство, як проголосив орган его в часі Різдва свят, повітало радо відкрите соймів. Правительство, було там сказано, бажає, щоби бодай ті апарати парламентарні були чинні, та щоби в Австрії не замовкло зовсім жите конституційне. Оно не хоче, щоби пуста балаканка перенесла ся з ради державної до соймів. Протинно. Правительство вижидає від соймів не лише плідної роботи, але і промоцєня тих стежок, що ведуть до ради державної, а котрі то стежки обструкція зробила непроходними. Через те піднесе ся і значінє соймів краєвих. Для конституції державної не буде се зі шкодою. Рада державна минувшими літами за довго продовжала свої сесії. В слід за тим сойми краєві ледви могли упорати ся з бюджетами і деякими предложениями. Їх агенди переносили ся проте після звичаю до ради державної і там розправляно про них дуже широко. Дрібні і найдрібніші жалі краєві пересаджувано на поле ради державної, а через те відбирано центральному парламентови его характер. Баляст сей, численно нагромаджений, спиняв роботу парламентарну. Тому вже від давна найзагорільні центральїсти стали автономістами. Але лише автономістами, не федералістами. Централізм і федералізм не дадуть ся з собою помирити. Один перечить другому. Щоби усунути раз на все федералізм, средством до сего є лише розширене автономії краєвої, відповідно до потреб краєвих. Хто зачисляє ся дійсно до централістів, той буде і хотіти, щоби центральний парламент займав ся лише центральними справами і на тім поли трудив ся. Заступництво державне відзискає тоді своє значінє і не стане марнувати часу на дрібниці, котрі конституція груднева виключила з центрального парламенту.» — Reichswehr наводить відтак уступ з бесіди тронові з 29. марта с. р. і хвалить річи, держані маршалком і намістником при відкритю сойму галицького, в котрих був положений акцент на єдність держави.

Голос Reichswehr-и поміщаємо, бо він найлучше характеризує змагання теперішнього кабінету. Сойми, іменно сойм чеський, мав би проголосити дорогу до можливости скликання ради державної, що яко рада державна мала би задачу, зайняти ся виключно справами державними, а не краєвими.

Промова п. Барвіньського

на 3-ім засіданю кр. сойму 30. грудня 1897 для умотивованя внесеня о заведенє обовязкової науки обидвох краєвих язиків в серед. школах в Галичині.

Високий Сойме!

Внесенє, поставленє на дневнім порядку, не є нове, але власно в нинішній хвили доторкує

ся оно засадничої справи не тільки в нашім краю, але і в цілій нашій державі. Розходить ся тут о признанє тої засади, котра єдино може і мусить бути підвалиною спокійного розвою і істнованя нашої держави, спокійного і успішного розвою нашого краю — а та засада, то девіза одного з австрійських монархів: Iustitia fundamentum regnorum — справедливість. Розходить ся тут о переведенє рівноправности обидвох краєвих язиків в середніх школах, а се може бути досягненє лише заведенєм обовязкової науки обидвох краєвих язиків в середніх школах нашого краю. Се домаганє є лише частиною тих справ, з яких могла би зложити ся повна і справедлива рівноправність національна рускої народности з польською. В иньших державах, як Швайцарія і Бельгія давно вже полагоджено подібні питання, лише в многоязичній Австрії язикове а з тим і національне питанє доводить уми до горячково-го стану і потрясає підвалинами держави. Але й тут не бракло заходів, щоби супротив настигаючих великих питань економічних і соціальних-політичних усунути язикову і національну справу з дневного порядку; однак се може лише тоді стати ся, коли та справа буде справедливо полагоджена. Досить згадати з останних часів внесенє гр. Войтіха Шенборна в р. 1895-6 в чеськім соймі і внесенє аналогічне в буков. соймі.

І в галицькім соймі, почавши від відомого внесеня дра Малецького, резолюції дра Цоля, була спра язикова предметом частійших розправ і нарад. Минувшого року внїс я в сій В. Палат внесенє того самого змісту, а сумніви, які шкільна комісія піднесла в своїм справозданю против переведеня сего внесеня, були основані на дуже слабих підставах. Шкільна комісія, прийнявши теперішній дійсний стан научуваня обидвох краєвих язиків яко відповідний і правний, оцінювала мое внесенє лише з одного боку і думала, що тепер число годин шкільних і так велике, а введенє обовязкової науки руского язика довело би до обтяженя молодіжи, або споводувало би поверховність в иньших предметах науки; що обовязкова наука руского язика могла би зробити неохоту, квас та упередженє молодіжи до руского язика, а наостанку комісія бояла ся, що нема достаточного числа кваліфікованих учителів. Так виглядає справа з одного боку. Пригляньмо ся й з другого боку.

Окрім академічної гімназії у Львові і П-ої гімназії в Перемишлі та руских клас гімн. в Коломиї руска молодіж, котра майже без виїмок вчащає на науку руского язика, учить ся всюди по середніх школах польского язика обовязково. Чи ж для рускої молодіжи нема того перетяженя, яке добачає шкільна комісія для молодіжи польської? Бо не думаю, щоби комісія схотіла признавати більші спосібности рускій молодіжи, як польській? Чи ж у рускої молодіжи не може зробити ся неохота, квас і упередженє? Або чи польского язика учать всюди самі кваліфіковані учителі?

Я думаю, що се сумніви не зовсім оправдані, а бодай такі, котрі при добрій волі дадуть ся усунути, а можна і конечно треба усунути ті сумніви, наicoli має бути переведена рівноправність обидвох краєвих язиків, наicoli має бути справедливо переведена національна рівноправність в нашім краю.

Був час, коли в нашім краю в середніх

школах кождий Русин учив ся обовязково руского, а кождий Поляк польского — не сягаю вже дальших часів — і се було справедливо, хоч се не відповідало практичним потребам і обставинам в нашім краю, бо лише з трудностю приходило ся одним і другим научити ся другого краєвого язика. Але таким уладженєм науки бодай признавано рівноправність і рівновартність обидвох краєвих язиків.

Нинішнє уладженє звихнуло сю засаду, звело руский язик до значіня підрядного, меншевартного і таке унослідженє мусить дотикати бодай кождого широкого Русина, тим більше, що наша рідна мова то майже єдина ще і найдорожша спадчина по наших предках. А унослідженє се нашої мови маємо завдячити ідеї висказаній в третім уступі XIX. артикулу основних законів, ідеї видуманій німецькими центральїстами, котрі всі закони так укладали, щоби забезпечити собі виїмкове становище, верховодство, щоби не признати рівноправности і рівновартности славянським, а особливо чеському язикови. Се покривдженє перенесло ся і до нашого краю і переведенє сеї централістичної ідеї довело до унослідженя руского язика.

Знаю дуже добре, що в нашім краю є ще багато таких людей, котрі або з незнання і несьвідомости, або з шовінізму уважають руский язик меншевартним і нерадо хотіли-б єму признати рівноправність з польским. Бо сьвідомі річи мусять признати, що руский язик має значно старшу літературу, що він в найдавніших часах впливав і на виробленє польского язика, що в Ягайлонській канцелярії, в часі найбільшої могутости Речи-Посполитої, урядовано руским язиком і списувано многоважні законодатні книги. Сьвідомі річи мусять признати, що українсько-руська мова і українсько-руська пісня натхнула найбільших польских поетів т. зв. української школи до їх високопоетичних творів.

Правда, що нині польский язик випередив в розвою і в богатстві літературно нашу мову; але ж забуваймо о тім, що девять частин українсько-русского народу засуджено указом з 1876 року на мовчанє, що лише в Австрії маємо засадничо заповучену національну свободу, хоч єї справедливо не переведено в житю. Однак при тім всім, хто слїдив за розвою руского язика і письменства в останних десятиках літ, хто хоч-би побіжно переглядав між иньшим видавництва Наукового товариства ім. Шевченка, сей мусить признати значний і бистрий розвій і поступ, сей не може стояти на становищі меншевартности руского язика.

Нині, коли побороємо змагання тевтонські до удержаня гегемонії і верховладства німецького племені над иньшими австрійськими, — нині, коли ми станули в начерку адресовім на виразнім і яснім становищі рівновартности і рівноправности всіх народностей і язиків в державі; — нині, коли хочемо стати знов у найвисшого трону з адресою, котра має і повинна бути виразом тих самих засад, які висказані в адресовім начерку ради державної, наспіла країна пора усунути ту несправедливість, яка основує ся на засадах віденських централів, амити ту кривду руского народу, заподіяну централістичним законодавством.

Заведенє обовязкової науки обидвох краєвих язиків зближить з собою обидві народности, ми взаємно ліпше опізнаємо ся, упередженя і пересуди уступлять, утворить ся підстава

Д О П И С Ь.

З містерий заряду руско-народного театру.

(Дальше).

Як вже у вчорашнім числі сказано, в дружині театральній варилося і клокотало, а все на засаді — особистої рівності. Кожний актор-новик встаючи і лягаючи думав та снів лише про становище директора і режисера. А що ані здібності, ані рутини, ні совістності, не втомимою працею не зміг побороти трудностей та видвинути ся понад заслужених, свідомих річи директорів-режисерів, то не лишило ся йому нічого більше, як інтрига. А як раз найшли они до своїх махінацій добре орудє в особі нефахового, недосвідченого, а притім палкого референта п. В. Шухевича. По козацьки відобрав п. референт покійному А. Стечиному управу і касу, в котрій було готового, заощадженого капіталу 3.250 зр., а передав єї недосвідченому молодцеві разом з порученєм безконтрольного то безпощадного кермованя в імені референта. Коли, хто і що їв, пив, де ходив, що й з ким говорив, дома чи на поли, — все те докладали тайні доносчики услужному адміністраторові, а той списував аркушеві протоколи і висилав раз-враз реляції до п. референта. На найстарших, довголітніх та заслужених труженників як пок. Стечинського, пок. Долісту, капельмістра театру і других посипались незаслужені упізнєня, нагани й кари. Жаль і огірчєне огортало здорово мислячих артистів і дійшло до того, що Кость Підвисоцький, тодішний режисер, пірвав і подоптав ті нікчемні протоколи, даючи відповідну відправу, кому слідувало.

«Мудра жона, як є міх пшона», але як нема? Так і тут. Накуплено порцелянових лямп, що в часі кожної подорожі розбивались, назбирало блях і все те наповнювано горохом. По що? — питаєте. Тим продукують бурі і громи. Правда, театральна дівтора мала чим забавляти ся, алеж і в касі театральній свистіли вітри і били громи. Подоптано заповідь: «Шануй вітця й матір, а довго проживеш і добре буде тобі поводити ся на землі» — і серед дружини театральної запанував поганій нелад. З припоручення референта молодий недосвідчений адміністратор загнав ся далеко. Режисерові дано димісію, але й небавом сам адміністратор попав в конфлікт з референтом і уступив. Притім виявила ся найвірнійше моральна сторона п. референта, бо усунувши з трупи режисера та адміністратора, усіма силами старав ся задержати під своєю диктатурою їх жінки! Розумієсь, що так жінки як і їх чоловіки з обурєнем відкинули таку ласку. Адміністрацію віддано тимчасом п. Ольшанському, коли нагло умирають А. Стечинський і капельмістр Доліста. Тоді то на місце невіджалованого Стечинського вислано на режисера дилтанта, в особі п. Вороного, молодця, що не був ще ніде на сцені. Але що молодому в голові... Любов, розуміє ся! Старші члени театральної дружини, особливо артистки були тим згіршені і обурєні. Навіть уся публіка тернопільська негодувала і обурювалась єго поведєнем. Наслідком сєго відкликала «Бєсїда» п. Вороного а на єго місце спровадила з Росії п. Кассиненку, з місячною платнею 150 зр.! Не від річи тут сказати, що того артиста ніяка українська трупа не хоче держати. Від разу несподобали ся єму наші порядки, обставини а особливо відносини трупи до «Бєсїди». Та сподобала ся єму сама трупа, ті бідаки, котрих леда людина гнобить і поневєряє, а котрі так щиро, самовідрєчено і за таку жебрачу платню служать рускій сцені. Він отже задумав перевести всю трупу на власний зиск та страту до Росії. Однак обєс Підвисоцькі, що служили з Кассиненком на Україні і знали докладно всякі нечесні єго вчинки супротив так солідного директора як п. М. Старицький і інших, рішучо відраджували недосвідченим членам трупи входити з Кассиненком в зносини. За те-ж той постарав ся у референта, що пп. Підвисоцьким сейчас дано димісію. Згіршена таким поступком більша часть трупи подалась до димісії, чим досадно замарковано несправедливий поступок референта і лукавого інтриганта Кас-

синенка. Самі найліпші сили уступили з театру. Від вересня 1896 р. до цвітня 1897 р. з повної, добірної трупи остав дійсний труп, бо сам Кассиненко утік з панною Фіцнерівною і п. Стечинською до Росії, лишаючи «Бєсїди» околє 800 зр. дефіциту!

Тоді то той сам послушник п. референта зрозумівши, що дорога витичена п. референтом, для театру веде у пропасть, представив в черновецькій «Буковині» правдивий стан одинокої рускої сцени в Галичині. Тепер доперва, занепастивши найліпшу славу і добро руского театру прийшла «Бєсїда» до переконаня, що управляти театром она не дослєла, бо не має до сєго ні найменшого хисту, ні здібности. І розписала она конкурс на «арєндатора» театру, наслідком чого дня 19. марца 1897 р. передано театр пп. Поліщуків і Ольшанському «в арєнду» (як «Бєсїда» в контракті висловлює ся). Про той славетний контракт поговоримо в найближшій числі.

Вісти політичні.

28. грудня пополудни відбула ся рада міністрів під проводом бар. Гавча.

Оклик Німців: Лишім Прагу! не став популярним у всіх Німців. Вольф з своїм органі «Ostdeutsche Rundschau» рад би полишити в Празі університет і другі інституції німецькі, але під умінкою, що Прага стане опять чєско-німецьким містом. «Bohemia» праска віддає рішенє питання сєго в руки молодежи академічної, що на днях збирає ся на нараду в Хебі! Шкода, що на сї збори не покликано також учеників шкіл середних і народних...

Німецькі дєвники згадували недавно, що з розказу пос. Пергєльта німецькі послї сойму чєского забавлять ся в абстинєнцію. Ті самі дєвники, добачивши, що від сєї абстинєнції не заболїла нікого голова, відкликують подану вість про Пергєльта і додають, що рішенє в сїй справі западе на зборах послів німецьких в Літомерцях, 3. сїчня слїдуючого року.

Послї німецькі Грос і Пфєрше заїхали 27. грудня аж до Боєну тирольского на агітаційні збори проти кльобу бар. Діпавлього. Пфєрше висказав ся на зборах за тим, щоби в Австрії завести всюди язык німецький яко урядовий державний.

«N. fr. Presse» гніває ся на бар. Гавча, що він провізорію бюджетову на 1898 р. розтягнув аж на повних 6 місяців. Она питає, чи бар. Гавч втратив вже надїю на скликанє ради державної по закритю соймів, і думає, що тримісячна провізорія буца би достаточною. — По нашій гадцї, піє «N. fr. Presse» під злою адресою. Не кабинет виноватий, що скликаня парламенту годї виждати в найближшій часі, а виноваті сама «N. fr. Presse» і єї послушники, звїєні фракції обструкційні. Не мєньше лютує сєй орган жидівского лібералїзму і за те на бар. Гавча, що він на основі § 14. розпорядив також високість належностей судових. Орган сєй питає дальше: Чи бар. Гавч станув вже на ґрунті розширєня автономії країв коронних? Се не австрійський патріотизм, а вода на млин чєско-польський. Наколи міністерство не бачить того, що приготує ся в соймах, то най кине оком за Літаву, а зрозуміє значіє слів, які там падають. «Arbeiter Ztg.» іде ще дальше і домагає ся простого знесєня § 14. основних державних законів, позаяк сєй параграф веде до абсолєтизму.

Словінцї можуть повєличати ся новим успіхом в своїй політиці. Єпископом Гориції іменований їх чоловік, єп. Міссія.

Париский «Temps» подав на днях вість з Білгорода, мов то екскороль Мілян виїхав нагло до Угорщини, щоби там за добрі гроші «продати» Сєрбію Мадярам. В наслідок тої чудовищної вісти пише «Fremdenblatt», що вість ся видумана хїба на те, щоби розбити добрі відносини межи Австрією а Росією. Обі ті держави означили вже точно, яке становище треба їм заняти супроти дрібних держав Балкану. Становище сє лежить головнє в тім, щоби як Австрія так і Росія піддержували зовсїм свєбідний розвій сих держав. Австрія не має ніяких плянів анексийних на оцї, хоч з другої сторони не можна затаїти, що великі політики малої Сєрбії не відносять ся до неї дуже льовально.

В соймі угорскім продовжалась і 30. грудня

до справедливого переведєня рівноправности рускої народности в школі, уряді і публічнім житті, усунуть ся причини ненависти, ворогованя, розстрою і розладу, що виходять лише на пожиток третього, котрий користає з нашого взаїмного недовіря, з нашого ворогованя, з нашої межинародної суперечки і борби. Спосіб виконаня указаний в моїм внесеню, дасть шкільним властям спроможність перевести таке уладжєне науки вже в найближшій часі, а сє вийде в користь обидвох народностей, краю і держави.

Що до формальної сторони вношу, щоби сє внесенє було відослєне до шкільної комісії. (Славно! Славно!)

Сойми краєві.

В долїшно-австрійскім соймі поставили послї Носке і Филипович (поступовець і соціальний політик) внесенє на розширєнє права виборчого до сойму і рад громадських. Ціль внесеня та, щоби поступовцям в союзі з соціальною демократією подати можність повалити більшість антисємітску.

Сойм шлєський в Опаві відкрито 28. грудня. Президент краю як і маршалок краєвий висказали надїю, що розправи будуть вести ся в мирі — то є, щоби послї славянські соймові не нарушали гєгемонії німецької.

Сойм стирийський в Градці відкритий 28. грудня, приняв без дискусії провізорію бюджетову. Клерикали Карльон і Кальтенегер не явили ся на засіданю. На внесенє ґр. Штірка рішила більша посїлість німецька поступати солідарно з націоналами німецькими на поли політичній, народній і господарській. Є сє союз, завершений проти уміркованих клерикалів і послів словінських.

Сойм країнський в Люблянї відкрив маршалок Детєля короткою неполітичною промовою. На першій засіданю принято бюджетову провізорію на 3 місяці.

Сойм горинький закрав маршалок краєвий ґр. Коронїні по причині некомплектности. Як звїсно, не явили ся в соймі послї словінські «N. fr. Presse» докорює Словінцям за сєю обструкцію, кажучи, що сє виглядає на неконсеквенцію, сли ті самі послї в радї державній виступали проти обструкції.

Кльоб руский Сойму галицького.

В сєреду о 7. годині вєчером відбув кльоб руский соймовий під проводом пос. Заячківського двогодинне засіданє. Предметом нарад був порядок дєвний четєргового засіданя соймового і питає, яке становище мають заняти послї рускі в комісії адресовій? В розправах взяли участь майже всї послї. Ухвалу кльобу рішено задержати поки-що в тайні. До євєнтуального субкомітету комісії адресової вибрано послів Барвіньского, д-ра Савчака і Вахнянина. Кльоб приняв до відомости, що пос. Окуневський не є в положєню, вступити до кльобу. Пос. Окуневський відказав ся від належаня до кльобу без поданя мотивів. Пос. Новаковский заявив, що і він поки-що не може належати до кльобу, але охотнє возьме участь в нарадах кльобу яко ґоспітант. Він скличе на днях своїх виборців, щоби запитати, якої гадки суть они в тій справі? Пос. Остапчук не явив ся на засіданю. З всего виходить, що послї Окуневський, Новаковский і Остапчук не стануть членами руского кльобу, хоч більшість послів руских стєлила їм золотий міст до сполучєня. Про дійснє причини кльобової абстинєнції тих трєх послів не хочемо толкувати. Кльоб руский приготує на посєвєтах внесенє на управильнєє языкових прав руского народу в Галичині в дорозі законодатній. Уложєнє внесеня поручєно пос. Вахнянинови. Замітимо притім, що кльоб руский не уконституовав ся провізорічно, як «Дїло» зволїло написати, але дефінітивно, а вже судьба сєго кльобу не може ніяк зависіти від становища, яке займуть послї Окуневський, Остапчук і Новаковский, як «Дїло» би хотїло.

обструкція в справі провізирії угодової. Бесідники Кубік і Марай обставали за зірванем одноцільної області митової з Австрією. Президент кабінету, бар. Банфі заявив в виду того, що правительство угорське не бажає тіснійшої сполуки Угорщини з Австрією, а стремить лише до користнійшого договору з Долитавщиною.

Віче, скликане послами словінськими до Любляни, ухвалило резолюцію, в котрій сказано, що в виду теперішнього положення політичного було би дуже порадою, наколи би посли ліберальні сполучилися в один клуб з послами католицькими. Підстави до такої сполуки були вже дані тим, що оба табори посольські були у Відні, в раді державній, сполучені в один «Союз». Для переведення сполуки вибрано на вічі комітет езекутивний, до котрого увійшли посли: Ферянич (ліберал), Крек і Шустершич (клерикали).

На днях вийде розпорядженє цісарське в справі контингенту рекрутів на 1898 р. Параграф 14. добре функціонує.

В Теплицях вибрано Вольфа послом до сойму чеського, 216 голосами на 217 голосуючих.

«Politik», відповідаючи на звісну заяву д-ра Ебенгоха, що єго сторонництво не піде даліше поза основи висказані в проєкті адресовім до трону і не вдасться в ніяку борбу Славян-австрійських проти Німців, каже зовсім справедливо, що ані Чехи ані більшість парламентарна не вийшли доси поза рами адреси ані в Кракові, ані в Прерові, ані в ухвалях послів чеських в Празі.

Новинки.

— **Дияментовий ювілей шістьдесятилітньої річниці св'ященства Св'ятого Отця, Льва XIII.**, витає весь християнський католицький світ з найбільшою радістю. — До щирих заяв привязані, вірності, вдячності і синівської любові, які в нинішній день складають вірні у стіп наслідка Христа, прилучає і руський нарід свої найщиріші желання для Св. Отця і молить Всевишнього Господа о з'єдненє всіх церков і всего світа під одною видимою головою Папи римського та о мир, любов і братерство серед народів.

— **Щедрий дар.** Є. Еминенція Кардинал Сембратович пожертвував в хосен товариства «Руслан», що опікуєся бідними учениками руської гімназії у Львові, квоту 150 зр.

— **Артисти руського народного театру** рішили вислати депутацію, зложену з двох видалених членів театральної дружини, до маршалка краєвого г. С. Баденього з просьбою о розслідженє сумних відносин в управі театру «Рускою Бесідою».

— **На загальних зборах Подільської Ради** в Тернополі дня 29-го грудня вибрано до нового виділу головою о. Ал. Мироновича, заступником голови п. В. Левандовського, начальника громади з Кутковець за секретаром о. Куницького. Крім сего вийшли до виділу пп. Думка з Купчинця і Кивелюк.

— **Віче в Жовкві** відбулося дня 27-го грудня при досить численній участі селян, міщан та інтелігенції. Реферували: о. Радецький про справи економічні, Дан. Межелита о радах повітових і громадських, др. Король о процесі цивільнім і др. Лагодинський о політичнім положенню Русинів.

— **Центральний комітет виборчий** для західної часті Галичини скликає до Кракова на засідання, котре відбудеся 4. січня. Предметом наради буде імовірно вибір посла до ради державної з менших повістостей округу Нисько-Ланцут, розписаного на 3-го лютого. В тім окрузі ставить свою кандидатуру кс. Стояловський.

— **«Narodni Listy»** оголосили письма польських послів Мадейського, Рutowського і Левицького. Посли ті в своїх письмах застерігаються перед закидами, мовби вони хотіли ослабити єдність правди і запевняють, що противно, вони стремлять до єї скріплення.

— **Соціалістична рада мійська.** В північній Чехії, в містечку Грабер коло Ліберця вибрано сими днями до мійської ради на 18 радних, 14 соціалістів, а 4 Шенереріанів.

— **Наданє стипендій.** Цісарською стипендією краєвою в квоті 1000 зр. наділив Є. Вел. Цісар на предложенє Виділу краєвого Дра Осипа Дакуру, б. асистента університету Ягйлонського, а тепер лікаря прив. шпиталю віденського (Wilhelminenspital), автора кількох наукових розвідок медичних, поміщених в записках наукового товариства ім. Шевченка і популярної праці з обсягу гігієни, виданої окремою книжкою через Тов. Просвіта. Стипендіст, родом з Яворова, бувший ученик руської гімназії у Львові, виїжджає в цілі дальшого образования фахового за границю.

— **Гімназія чи «Кульпарків»?** Внесенє п. Барвінського в соймі о заснованє руської гімназії імені Франца Йосифа в Тернополі обурило якогось політика з «Slow-a-Polsk-ogo». Справедливе бажанє руського посла вивело єго з рівноваги і відкрило усю аномальність єго психічного стану. Ото в оновішнім числі сєї газети пише він, що єсли вже засновувати яке публичне заведенє, то хіба другий «Кульпарків». На таку вузкоглядність замітимо, що нове заведенє для божевільних було-б дуже на часі, бо з такої заяви показуєся наглядно, що кандидатів до того заведення найшло би ся спору, особливо по деяких редакціях.

— **Стадо вовків** пожерло на дорозі із Збаража до Зарубинця одну селянку з дитиною.

— **Старі гроші.** В Стебнику, селі положенім в повіті богородчанським, вигребає селянин копаючи рів, різні старі гроші, перстень, щит, золоту штабку і иньші предмети.

— **Праця оо. Василян.** Ніхто днес не заперечить, що чин св. Василя Великого від часу реформи, що послідувала в 1882 році на основі Папської булі «Singulare Praesidium», віджив повним життям і всесторонньою роботою на полі релігійно-морального піднесення вірних греко-католицького обряду. — Поминувши численні місії оо. Василян і реколекції для духовенства випадає піднести ревну працю наших монахів коло католицької, людської літератури руської. Від мая стали оо. Василяне видавати у Львові місячник релігійного змісту під заголовком «Місіонар». Письмо сє, обіймає 16 сторін великого формату 8-ки; в кождім числі містить ся релігійна ілюстрація. Річна передплата стоїть 24 кр. Письмо сє, хоть як недавно стало виходити, а числить 20.000 предплатників. Є сє найліпше свідощтво для оо. Василян. Оно виразно виказує, що оо. Василяне не тільки ревно працюють, але й уміють і хотять працювати. Таким числом абонентів не похвалять ся ніяке друге видавництво в Галичині, а певно що ніяке руське.

Крім сего видають оо. Василяне в Жовкві иньші книжочки змісту релігійного. Межи иньшими належить згадати руський співаник з нотами, що містить пісні уложені самими оо. Василями. Вельми приступні для простолюдина мельодії уложив о. Лончина, василяннин. Вкінці заняли ся за ініціативною Ем. Кардинала вельми запопадливо важним і доконечним ділом для руської церкви, а іменно зреформованєм сс. Василян. До повного життя нашої церкви потреба доконечно відповідних женських монастирів. Вже днес можемо поділити ся радісною вісткою, що й та доси занедбана нива на нашім церковно-народнім полі починає видавати добрі плоди.

— **Утік з арешту.** Минувшій весни утік з станиславської в'язниці Іван Савчук і волочив ся в краю та непокоїв господарів ріжними крадіжками. В кінці удало ся жандармерії в Топорівцях на Буковині зловити єго і замкнути покищо до арешту в Садагурі. Але Савчук дав собі і там раду та втік з садогурського арешту. Тепер жандармерія знов глядає за тим рідким птахом.

— **Арештованє посадника.** З Праги доносять, що оноді арештовано в Вершовцях (звістних з того, що минувшого тиждня напали там Чехи на німецьку школу), тамошнього посадника Альоїзія Янду. Урядник поліції і кількох агентів зробили ревізію в мешканню посадника, при чім найдено ріжні компромітуючі письма і докази. З першу говорено, що то арештованє стоїть в звязі з нападом на німецьку школу, але показало ся, що арештованє не має звязі з тою справою. Противно, оголошено урядово, що Янду арештовано за участь в крадіжках. Іменно на залізничім двірці в Вершовцях пропадали від довшого часу ріжні товари. Отже два паробки Янди удержували ті товари від залізничого робітника Манди і відвозили їх відтак до дому посадника. При ревізії часті тих товарів найдено у Янди. Посадника відставлено в наслідок того до суду карного. Переслухано вже багато свідків, котрих зізнання сильно обтяжують об-

жалованого. Янда й сам приходив нераз до залізничого магазину і там забирав ріжні річи. Даліше доносять часописи, що в тій справі зголосив ся до суду добровільно отець Янди, зломанний 70-літній старець і зложив дуже некористні для сина зізнання. Іменно заявив він, що син обікрає єго, украв від него аскураційну полицу на житє, а в кінці вигнав єго з хати серед лютой зими без всяких средств до житя.

Наука, штука, література.

— **«Правда»** ч. 51. містить: Св'ятий вечір. — Кум Гарасим та кум Максим (оповіданє Ів. Ганина-Будманюка). — Різдво. — Сосонка (різдвяна казка). — Коляда. — Мандрівний коваль.

Телеграми.

Чернівці, 31. грудня. Новому президентови Буковини представляли ся вчєра політичні власти. На повитанє відповів президент, що буде старав ся вдоволити всім справедливим домаганям і потребам населення і візвав присутних щоби поступали справедливо і в дусі щиро австрійським. Президент був з візитою у православного архимандрита Чуперковича і у начальників цивільних і військових властей.

Відень, 31. грудня. Нинішня «Wiener Ztg.» оголошує відручне письмо цісарське до Гавча, постановляюче, що на рік 1898 квота плачена обома половинами монархії на спільні видатки, остає в дотеперішній високости. — Даліше оголошує «W. Ztg.» санкцію ухвал, котрі прийняли делегації, розпорядженє цісарське в справі угодової провізирії і розпорядженє в справі усільної безкарности затаєння високости чиншу доконаного перед 1. січня 1898.

Відень, 31. грудня. «N. fr. Presse» доводить, що Іех Фалькенгайна вже не існує з причини, що протокол з засідання, на котрім сєй закон ухвалено, не був ще зверифікований, а тимчасом послідувало замкненє сесії. Тим самим право сє перестало бути правом.

Відень, 31. грудня. «N. fr. Presse» пише, що правительство має намір вести даліше переговори з сторонництвами в часі соймових засідань, щоби можна скликати раду державну з кінцем лютого. На случай скликання ради державної в тім часі, мав би уступити директор канцелярії ради державної, Блюменшток-Гальбан, котрого уважано за ініспіатора гр. Баденього, а котрого Німці не можуть стерпіти. Єго місце заняв би який урядник канцелярийний.

Відень, 30. грудня. На засіданню мійської ради прийнято бюджет. Через цілий час засідання тревали пристрасні сварки між німецькими націоналами а антисемітами. Носке закидував Люегер, що він покинув адвокатуру а живе виключно з податків і що Люегер завдячує своє становище Баденьому. Люегер назвав Ноского відчайдухом а радний Маєр кидав ся з пистюками до Ноского, але другі радні повздержали. Настали крики і посипали ся взаїмні лайки, як в парламенті. По засіданню побили ся радні в дверях і в кульорах.

Будапешт, 31. грудня. Дискусія над угодовою провізирією не покінчена. Сойм відрочено до 3. січня. Не вийде ніяке розпорядженє в справі угодової провізирії, бо в угорській конституції нема ніякого припису дозволяючого на таку процедуру. Натомість закон з 1867. не виключає продовження угоди. Тож правительство зарядить продовженє status quo. Однак можна надіятися, що обструкції по новім році не буде, бо сторонництво незалежних лякає ся нових виборів.

Берлін, 31. грудня. Росія перестала попірати кандидатуру Петровича на губернатора Крети, а ставить князя грецького Юрія. Мабуть Туреччина не схоче пристати на ту кандидатуру.

Париж, 31. грудня. Панамський процес вчєра покінчено. Всіх обжалованих увільнено.

Головний склад в антиції

161 106—?

Жигм. Рукера

під „Срібним орлом“ у Львові.

Львовянка

найлучше гігієнічне мило о 4 запахах:

піжма, бзу, конвалії і фіолків.

11

Ціна 35 кр.

